

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2021 m. birželio 23 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Danguolės Bublėnės, Alės Bukavinienės (kolegijos pirmininkė) ir Egidijos Tamošiūnienės (pranešėja), teismo posėdyje kasacinę rašytinio proceso tvarka išnagrinę civilinę bylą pagal ieškovo S. Š. kasacinį skundą dėl Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. spalio 8 d. sprendimo peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovo S. Š. ieškinį atsakovei Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai prie Aplinkos ministerijos dėl administracinių aktų panaikinimo.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

- Kasacinėje byloje sprendžiama dėl materialiosios teisės normų, reglamentuojančių statinio inžinerinių sistemų remontą, ir proceso teisės normų, reglamentuojančių įrodymų vertinimą bei teismo sprendimo motyvavimą, aiškinimo ir taikymo.
- Ieškovas S. Š. teismo prašė panaikinti Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos (toliau – ir Inspekcija) 2019 m. lapkričio 14 d. savavališkos statybos aktą, 2019 m. lapkričio 14 d. privalomąjį nurodymą nevykdyti jokių statinio ar jo dalies statybos darbų ir 2019 m. lapkričio 19 d. privalomąjį nurodymą pašalinti savavališkos statybos padarinius.
- Ieškovas nurodė, kad jo atliekamas buto (*duomenys neskelbtini*) remontas yra paprastas remontas, kuriam atlikti statybą leidžiantis dokumentas nėra reikalingas. Jis bute atliko tik vamzdynų ir kitų prietaisų keitimo darbus (šildymo ir karšto vandens sistemų vamzdynų bei šildymo prietaisų keitimą, nekeičiant vamzdynų nominalaus diametro ir pajungimo schemas, nekeičiant šildymo būdo ir prietaisų galios), todėl statybą leidžiantis dokumentas nėra privalomas, taigi nėra savavališkos statybos akto, nurodyto ginčijamame savavališkos statybos akte, o ginčijami Inspekcijos surašyti administraciniai aktai yra neteisėti.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

- Alytaus apylinkės teismas 2020 m. birželio 3 d. sprendimu ieškinį tenkino – panaikino Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos 2019 m. lapkričio 14 d. savavališkos statybos aktą, 2019 m. lapkričio 14 d. privalomąjį nurodymą nevykdyti jokių statinio ar jo dalies statybos darbų ir 2019 m. lapkričio 19 d. privalomąjį nurodymą pašalinti savavališkos statybos padarinius.
- Teismas nustatė, kad ieškoviui nuosavybės teise priklausančiame bute atliekamas remontas pagal šildymo ir karšto vandens sistemų paprastojo remonto aprašą ir kapitalinio remonto projektą. Butą, be kita ko, pertvarkyti šildymo ir karšto vandens sistemas vamzdynai, demontuoti radiatoriai ir vonios rankšluosčių džiovintuvai (gyvatukas), išardyti balkoną ir kambarį ribojusi sienos dalis, esanti po palangę, iširtos balkono durys ir langas, šildymo sistemos vamzdžiai nutiestas į balkoną, sumontuoti nauji plastikiniai vamzdžiai, užtikrinant nenutrūkstamą karšto ir cirkuliacinio vandens tiekimą name.
- Inspekcija 2019 m. lapkričio 14 d. surašė savavališkos statybos aktą ir privalomąjį nurodymą nevykdyti jokių statinio ar jo dalies statybos darbų, o 2019 m. lapkričio 19 d. – privalomąjį nurodymą pašalinti savavališkos statybos padarinius, kuriuo iš ieškovo pareikalavo iki 2020 m. gegužės 18 d. išardyti savavališkai pastatytas (įrengtas, sumontuotas ir pan.) ar perstatytas statinio dalis: pertvarkytus šildymo ir karšto vandens sistemos vamzdynus, radiatorius ir vonios rankšluosčių džiovintuvą (gyvatuką), bei grąžinti jas į buvusią iki pertvarkymo padėtį.
- Teismas nurodė, kad byloje liko ginčas dėl to, ar ieškovas nurodytais darbais pertvarkė bendrąją šildymo sistemą ir ar tokiems darbams atlikti buvo reikalingas statybą leidžiantis dokumentas, ar ieškovas atliko keitimo darbus, kuriems leidimas nėra reikalingas.
- Teismas pažymėjo, kad pagal Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2011 m. liepos 15 d. įsakymu Nr. 1-186 patvirtintą Šilumos gamybos statinių ir šilumos perdavimo tinklų, statinių (šildymo ir karšto vandens sistemų) statybos rūšių ir šilumos gamybos ir šilumos perdavimo įrenginių įrengimo darbų rūšių aprašą (toliau – Aprašas) šildymo sistemos vamzdynų keitimas (20.1 punktas), šildymo prietaisų vietos keitimas toje pačioje patalpoje, nekeičiant šildymo prietaisų pajungimo schemas (20.3 punktas), šildymo sistemos pertvarkymas dėl buto šildymo būdo keitimo, šildymo prietaisų galios, pajungimo vietos toje pačioje patalpoje bei prijungimo schemas keitimas (20.8 punktas), karšto vandens sistemos vamzdynų pakeitimas (21.1 punktas), rankšluosčių džiovintuvo pakeitimas (21.3 punktas) priskiriami statinio paprastajam remontui. Tai nustato ir statybos techninės reglamentas STR 1.01.08:2002 „Statinio statybos rūšys“, o pagal STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantis dokumentai. Statybos užbaigimas. Statybos sustabdomas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“ tokiems paprastojo remonto darbams nei projektas, nei statybą leidžiantis dokumentas nėra privalomas.
- Teismas padarė išvadą, kad ieškovo atlikti šildymo ir karšto vandens sistemų paprastojo remonto darbai nėra sistemų pertvarkymas, o tik keitimo darbai, kuriems atlikti statybą leidžiantis dokumentas nėra reikalingas, todėl nėra pagrindas konstatuoti savavališką statybą.
- Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, išnagrinėjusi ieškovo ir atsakovės apeliacinius skundus, 2020 m. spalio 8 d. sprendimu Alytaus apylinkės teismo 2020 m. birželio 3 d. sprendimą panaikino ir priėmė naują sprendimą – ieškinį atmesti.
- Apeliacinės instancijos teismas pažymėjo, kad pagal Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 5 punktą įrengiant, pertvarkant, išmontuojant pastato dujų, šildymo ar elektros bendrąsias inžinerines sistemas (išskyrus vienbutį gyvenamąjį namą ir pagalbiniu tikio paskirties statinį, nesudėtingąjį statinį) buvo privalomas statybą leidžiantis dokumentas – leidimas atlikti statinio paprastąjį remontą.
- Atsižvelgiant į Aprašo nuostatas, yra pagrindas vertinti, kad bute šildymo sistemos prietaisų (radiatorių) keitimas (20.2 punktas), šildymo sistemos prietaisų (radiatorių) vietos pakeitimas (20.3 punktas), šildymo sistemos prietaisų (radiatorių) pajungimo vietos bei prijungimo schemas keitimas (Aprašo 20.8 punktas) laikytini šildymo sistemos pertvarkymu, kuriam statybą leidžiantis dokumentas yra privalomas. Faktas, kad kambario sujungimas su balkonu pakeitė patalpos dydį, nesuteikia pagrindo daryti išvadą, jog šildymo prietaisų vietos keitimas vykdomas toje pačioje patalpoje. Dėl to privalomas statybą leidžiantis dokumentas, o pagal Statybos įstatymo, galiojusio statybos darbų bute atlikimo metu, 27 straipsnio 22 dalį statybą be statybą leidžiančio dokumento, kai jis privalomas, yra draudžiama.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

- Kasacinių skundų ieškovas prašo panaikinti Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. spalio 8 d. sprendimą, palikti galioti Alytaus apylinkės teismo 2020 m. birželio 3 d. sprendimą ir priteisti iš atsakovės bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
 - Statybos įstatymo 2 straipsnio 4 ir 5 dalyse nurodytos atskirosios statinio inžinerinės sistemos ir bendrosios statinio inžinerinės sistemos apibrėžys, o statybos techninio reglamento 1.01.08:2002 „Statinio statybos rūšys“ 6.9 punkte – vartotojo inžinerinės sistemos sąvoka. Apeliacinės instancijos teismas netaisė į esminį teisinį klausimą šioje byloje – ar ieškovas sau priklausančiame bute atliko statinio bendrosios ar vartotojo (ieškovo) inžinerinės sistemos paprastojo remonto darbus. Ieškovas sau asmeninės nuosavybės teise priklausančiame bute atliko šildymo sistemos keitimo darbus. Iš byloje esančių schemų ir prie jų pridėtų fotonuotraukų matyti, kad karšto vandens stovų vietos yra visiškai nepakitusios, o seni vamzdynai ir šildymo prietaisai pakeisti naujais nekeičiant vamzdynų nominalaus diametro ir pajungimo schemas, nekeičiant šildymo būdo ir prietaisų galios. Atsižvelgiant į bylos faktines aplinkybes ir remiantis teisiniu reglamentavimu, darytina išvada, kad ieškovas darbus atliko savo, t. y. vartotojo (atsiųrių pastato patalpų savininko), inžinerinėje sistemoje, atbotoje nuo bendrosios inžinerinės sistemos. Pagal Statybos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 5 punktą statybą leidžiantis dokumentas – leidimas atlikti statinio paprastąjį remontą – privalomas įrengiant, pertvarkant, išmontuojant pastato dujų, šildymo ar elektros bendrąsias inžinerines sistemas, todėl ieškoviui statybą leidžiantis dokumentas nebuvo privalomas, o ginčijamas savavališkos statybos aktas yra neteisėtas.
 - Apeliacinės instancijos teismas turėjo įvertinti šalių pateiktus rašytinius įrodymus, o nesutikdamas su pirmosios instancijos teismo sprendimo motyvais, juos argumentuotai paneigti, tačiau to neatliko, teisės normomis bei bylos duomenimis sprendimo tinkamai nepagrindė, pažeisdamas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 270 straipsnio 4 dalies 4 punkto nuostatas.
- Atsiliepimu į kasacinį skundą atsakovė prašo kasacinį skundą atmesti. Atsiliepiamas grindžiamas šiais argumentais:
 - Pagal CPK 347 straipsnio 2 dalį kasaciniame skunde neleidžiama remtis naujais įrodymais bei aplinkybėmis, kurie nebuvo nagrinėti pirmosios ar apeliacinės instancijos teisme. Ieškovas nei ieškinyje, nei bylos nagrinėjimo metu pirmosios instancijos teisme, taip pat ir atsiliepime į Inspekcijos apeliacinį skundą jokių aplinkybių, susijusių su ginčo remonto darbų priskirtinumu ne daugiabučio bendrosios, o vartotojo inžinerinės sistemos daliai, nenurodė ir šiomis aplinkybėmis savo teisę pažeidimo negrindė bei jokiais įrodymais to neprodinėjo, t. y. šį argumentą pirmą kartą nurodė kasaciniame skunde. Dėl to teismui nagrinėjo ginčą tik vertindami, ar ieškovas pertvarkė bendrąją šildymo sistemą ir ar reikalingas leidimas atlikti tokius darbus, ar atliko keitimo darbus, kuriuos atlikti leidimas nėra reikalingas.
 - Pagal Lietuvos Respublikos daugiabučių gyvenamųjų namų ir kitos paskirties pastatų savininkų bendrijų įstatymo 2 straipsnio 15 dalies 2 punktą bendrosios pastato inžinerinės sistemos yra pastato bendrojo naudojimo mechaninė, elektros, dujų, šilumos, sanitarijos technikos ir kita įranga (įskaitant pastato elektros skydinę, šilumos punktą, šildymo ir karšto vandens sistemos vamzdynus ir radiatorius, vandentiekio ir kanalizacijos vamzdynus, rankšluosčių džiovintuvus). Daugiabučio gyvenamojo namo ar kitos paskirties pastato (pastatų) bendrojo naudojimo objektų aprašo tipinėje (pavyzdinėje) formoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. lapkričio 2 d. įsakymu Nr. D1-895, šildymo sistema apibrėžiama kaip bendrosios pastato inžinerinės sistemos dalis. Jai yra priskiriami šilumos punktas, šilumos vamzdynai ir armatūra nuo šilumos punkto uždaromosios armatūros iki šildymo prietaiso patalpos, bendrojo naudojimo patalposje įskaitytinai, patalpų šildymo prietaisai. Statybos įstatymo 2 straipsnio 4 dalis reglamentuoja, kad atskirosios statinio inžinerinės sistemos – vieno inžinerinės sistemos naudotojo poreikiams tenkinti skirtos inžinerinės sistemos, neįsijusios su tos pačios paskirties bendrosios statinio inžinerinės sistemos. Pagal STR „Statinio statybos rūšys“ 6.9 papunktį vartotojo inžinerinė sistema – statinio bendrosios inžinerinės sistemos dalis (posistēmė), atskirta nuo bendrosios inžinerinės sistemos apskaitos prietaisais ar uždaromaisiais (paskirstomaisiais) įtaisais (sklendėmis, ventiliatoriais, jungkliais ir pan.) bei kitomis vartotojo (juridinio ar fizinio asmens) atsakomybės ribas nustatančiomis priemonėmis. STR „Statinio statybos rūšys“ 6.9 papunktis nuostatas yra skirtos vartotojo atsakomybei už vartojimo (naudojimo) pažeidimus atbotoi, tai yra atsakomybės riboms nustatyti priemonė. Taigi ieškovo bute esantys radiatoriai, šildymo sistemos vamzdynai, rankšluosčių džiovintuvai yra bendrosios daugiabučio šildymo sistemos (įrenginių) dalis. Statybą leidžiantis dokumentas įrengiant, pertvarkant, išmontuojant pastato dujų, šildymo ar elektros bendrąsias inžinerines sistemas yra privalomas.
 - Ieškovas nepagrįstai teigia, kad jis paprastojo remonto darbus atliko savo, t. y. vartotojo, inžinerinėje sistemoje ir dėl to jam statybą leidžiantis dokumentas nebuvo privalomas. Ieškovo bute buvusi (ir esanti) šildymo sistema savarankiška, nebūdama sujungta su daugiabučio bendrąja inžinerine sistema, nefunkcionuoja. Ieškovas, šardęs sieną, kuri skyrė kambarį ir balkoną, bei šias dvi patalpas sujungęs į vieną (dėl to padidėjo apšildomas plotas), nutiesęs šildymo sistemos vamzdį į balkoną, kad į jį iš kambario perkeltų radiatorių, pertvarkė daugiabučio bendrąją inžinerinę sistemą. Tokiems statybos darbams privalomas statybą leidžiantis dokumentas.
 - Apeliacinės instancijos teismas visus įrodymus ištyrė, išanalizavo ieškovo ir atsakovės pateiktus procesinius dokumentus bei rašytinius įrodymus, dėl jų pasisakė skundžiamame sprendime, todėl priėmė pagrįstą, teisėtą, materialiosios ir proceso teisės normoms neprieštaraujantį bei teismų praktiką atitinkantį sprendimą.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl pareigos turėti statybą leidžiantį dokumentą atliekant statinio inžinerinių sistemų paprastąjį remontą

- Ieškovas kasaciniame skunde kelia klausimą dėl statybą leidžiančio dokumento būtinumo jam savo bute išmontavus vandentiekio ir nuotekų tinklus, karšto vandens tiekimo ir šildymo sistemos vamzdynus bei radiatorius, sumontavus laikinus vamzdžius, siekiant užtikrinti nenutrūkstamą karšto ir cirkuliacinio vandens tiekimą name, išardžius balkoną ir kambarį ribojusią sienos dalį, esančią po palangę, taip sujungiant balkoną ir kambarį bei padidinant šildomą plotą ir šildymo sistemos vamzdį nutiesus į balkoną.

16. Ieškovo ginčijami savavališkos statybos aktas ir privalomieji nurodymai priimti 2019 m. lapkričio 14 d. ir 19 d., todėl šioje nutartyje nurodomos teisės normų redakcijos, galiojusios nurodytų ginčijamų administracinių aktų priėmimo metu.
17. Statomų, rekonstruojamų ir remontuojamų statinių esminių architektūros reikalavimus, trečiųjų asmenų interesų apsaugos reikalavimus, statybos techninio normavimo, statybinių tyrimų, statinių projektavimo, statinių projektų ir statinių ekspertizės, statybos, statybos užbaigimo, statinių naudojimo ir priežiūros, griovimo tvarką, statybos dalyvių, viešojo administravimo subjektų, statinių savininkų (ar naudotojų) ir kitų juridinių ir fizinių asmenų veiklos šioje srityje principus ir atsakomybę Lietuvos Respublikoje nustato Statybos įstatymas (Statybos įstatymo 1 straipsnio 1 dalis).
18. Kai pagal teisės aktų nuostatas yra privalomas statybą leidžiantis dokumentas, teisė būti statytoju gali būti įgyvendinama tik turint tokį dokumentą (Statybos įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 2 punktas), todėl tokiais atvejais statytojas (užsakovas) privalo jį gauti įstatymo nustatyta tvarka (Statybos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 4 punktas). Priešingu atveju – be galiojančio statybą leidžiančio dokumento, kai jis privalomas, – statybą yra savavališka ir įstatymo draudžiama (Statybos įstatymo 2 straipsnio 46 dalis, 22 straipsnio 1 dalies 4 punktas).
19. Pagal Statybos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 5 punktą statybą leidžiantis dokumentas – leidimas atlikti statinio paprastąjį remontą – privalomas, be kita ko, tais atvejais, kai yra įrengiamos, pertvarkomos, išmontuojamos pastato dujų, šildymo ar elektros bendrosios inžinerinės sistemos (išskyrus vienbutį gyvenamąjį namą ir pagalbinio ūkio paskirties statinį, nesudėtingąjį statinį). Statybą leidžiantis dokumentas – dokumentas, kuriuo kompetentinga institucija suteikia statytojui (užsakovui) teisę įgyvendinti statinio projektą (Statybos įstatymo 2 straipsnio 87 dalis).
20. Reikalavimas statytojui (užsakovui) turėti statybą leidžiantį dokumentą įstatyme nėra savikslis, jo paskirtis – sudaryti galimybę kompetentingai institucijai užtikrinti, kad būsimi statybos darbai nelems pavojingų padarinių ar kitų asmenų teisių pažeidimo. Statytojas, įgyvendindamas savo privataus intereso, turi jį suderinti su viešaisiais tikslais, nepažeisdamas kitų asmenų teisių ir interesų. Reikalavimas nepažeisti kitų asmenų teisių ir interesų reikia, kad statinys turi būti statomas taip, jog statybos metu ir naudojant statinį kitų asmenų gyvenimo ir veiklos sąlygos būtų išsaugotos, o jeigu pakeistos – tai laikantis statybos techninių ir specialiųjų reikalavimų, normatyvinių dokumentų nuostatų (Statybos įstatymo 6 straipsnio 4 dalis) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. birželio 12 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-377-611/2015](#); 2018 m. sausio 3 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-41-403/2018](#), 34 punktas).
21. Įvykdyti Statybos įstatymo 3 straipsnio 2 dalies įvardytas sąlygas ir turėti dokumentus, leidžiančius asmeniui įgyvendinti statytojo teisę, visu pirma yra asmens, siekiančio tokios teisės, interesus, nes nurodytų sąlygų tinkamas įvykdymas užtikrina būsimų statybos darbų suderinimą su visais suinteresuotais asmenimis ir sudaro prielaidas statytojui įgyvendinant savo teises ateiityje nepažeisti kitų asmenų teisių, nesukelti ginčų ir nepatirti nuostolių dėl kitų asmenų teisių pažeidimo, t. y. statybos laikymasis, be kita ko, užtikrina teisinį apibrėžtumą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. vasario 28 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-26-701/2018](#), 63 punktas).
22. Kompetentinga institucija statybą leidžiantį dokumentą išduoda tik tada, kai įsitikina, kad statybos darbai atitinka teisės aktų reikalavimus, o statytojas, turėdamas tokį dokumentą, įgyja teisėtą lūkestį tikėtis, kad pagal nustatytus reikalavimus atliekami statybos darbai nepažeis viešųjų ar privačių interesų, todėl nebus kompetentingos institucijos sustabdyti.
23. Ieškovo nuomone, širdytieji vamzdynai yra ne daugiabučio namo bendrosios inžinerinės sistemos dalis, bet atskira vartotojo inžinerinė sistema, kurios paprastojo remonto darbus atlikti statybą leidžiantis dokumentas nereikalingas, o apeliacinės instancijos teismas tinkamai neįvertino šalių pateiktų rašytinių įrodymų, netinkamai kvalifikavo inžinerinę sistemą, kurioje atlikti ginčo remonto darbai, ir, nesutikdamas su pirmosios instancijos teismo sprendimo motyvais, argumentuotai jų nepaneigė.
24. Kasaciniame skunde nekeliamas klausimas ir apskritai byloje nekilo šalių ginčo dėl to, kad ieškovo atliekami statybos darbai kvalifikuotini kaip paprastas remontas. Kasacinio skundo argumentus dėl netinkamo inžinerinės sistemos kvalifikavimo ieškovas grindžia nuorodomis į toliau pateiktas teisės aktuose įtvirtintas bendrosios ir atskirosios statinio inžinerinių sistemų bei vartotojo inžinerinės sistemos sąvokas.
25. *Atskirosios statinio inžinerinės sistemos – vieno inžinerinės sistemos naudotojo poreikiams tenkinti skirtos inžinerinės sistemos, nesusijusios su tos pačios paskirties bendrosiomis statinio inžinerinėmis sistemomis (Statybos įstatymo 2 straipsnio 4 dalis).*
26. *Bendrosios statinio inžinerinės sistemos yra statinio inžinerinės sistemos, skirtos daugiau negu vieno inžinerinės sistemos naudotojo poreikiams tenkinti (Statybos įstatymo 2 straipsnio 5 dalis).*
27. *Vartotojo inžinerinė sistema – statinio bendrosios inžinerinės sistemos dalis (posistemė), atskirta nuo bendrosios inžinerinės sistemos apskaitos prietaisais ar uždaromaisiais (paskirstomaisiais) įtaisais (sklendėmis, ventiliiais, jungikliais ir pan.) bei kitomis vartotojo (juridinio ar fizinio asmens) atsakomybės ribas nustatančiomis priemonėmis (STR „Statinio statybos rūšys“ 6.9 punktas).*
28. Pasiaktydamas dėl išvardytų sąvokų, teisėjų kolegija pažymi, kad iš pastarosios, t. y. vartotojo inžinerinės sistemos, sąvokos matyti, jog vartotojo inžinerinė sistema yra laikoma statinio bendrosios inžinerinės sistemos dalimi (posisteme), todėl jai taikytinos teisės aktų nuostatos, reglamentuojančios bendrąsias inžinerines sistemas.
29. Atskiros šildymo sistemos sąvoka nurodyta statybos techninio reglamento STR 2.01.02:2016 „Pastatų energinio naudingumo projektavimas ir sertifikavimas“ 4.24 punkte. Šiame punkte nurodyta, kad atskira (autonominė) šildymo sistema – tik pastatui (jo daliai) šildyti naudojama šildymo sistema su vienu ar keliais šilumos šaltiniais ir / arba su atskira (autonominė) energijos vartojimo pastatui (jo daliai) šildyti apskaita ar energijos šaltinių suvartojamo kiekio pastatui (jo daliai) šildyti ir kitoms reikmėms apskaita. Autonominė šildymo sistema taip pat priskiriamos šildymo sistemos, kurios yra statinio bendrosios šilumos tiekimo sistemos dalys (posistemės), atskirtos nuo bendrosios šilumos tiekimo sistemos apskaitos prietaisais ir uždaromaisiais ar regulavimo įtaisais.
30. Ieškovui pareikšus ieškinį šioje byloje, Inspekcija atsiliepė į ieškinį laikėsi pozicijos, kad ginčijami administraciniai aktai buvo surašyti ieškovo per tvarkius bendrąjį šildymo sistemą. Ieškovas neįrodinėjo, kad remontas atliekamas ne bendroje, bet atskiroje inžinerinėje sistemoje, nesusijusioje su tos pačios paskirties bendrosios statinio inžinerinės sistemos, kad jo bute esanti šildymo sistema yra tik jo butui šildyti naudojama šildymo sistema su vienu ar keliais šilumos šaltiniais ir / arba su atskira (autonominė) energijos vartojimo pastatui (jo daliai) šildyti apskaita ar energijos šaltinių suvartojamo kiekio pastatui (jo daliai) šildyti ir kitoms reikmėms apskaita.
31. Bylos nagrinėjimo metu ieškovas nepateikė įrodymų, patvirtinančių inžinerinės sistemos atskirtumą nuo bendrosios inžinerinės sistemos. Apeliacinės instancijos teismas, įvertinęs byloje esančius duomenis, nekonstatavęs, inžinerinės sistemos atskirtumo nuo bendrosios, turėjo pagrįdą ją traktuoti kaip bendrąją ir taikyti tokios sistemos pertvarkymą reglamentuojančias teisės normas.
32. Ieškovas ginčijo šildymo sistemos remonto darbų priskyrimą šildymo ir karšto vandens sistemos pertvarkymui, o ne keitimui. Tiek pirmosios, tiek apeliacinės instancijos teismai, atsižvelgdami į ieškovo nurodytus argumentus, konstatavo, kad tarp šalių kilo ginčas dėl to, ar ieškovas pertvarkė bendrąjį šildymo sistemą ir ar reikalingas leidimas atlikti tokius darbus, ar ieškovas atliko keitimo darbus, kuriuos atlikti leidimas nėra reikalingas.
33. Apeliacinės instancijos teismas pažymėjo, kad, pagal Aprašo 20 punkto nuostatas, šildymo sistemos prietaisų (radiatorių) keitimas, jų vietos pakeitimas ir pajungimo vietos bei prijungimo schemos keitimas laikytinas šildymo sistemos pertvarkymu, kuriam statybą leidžiantis dokumentas yra privalomas. Įvertinęs įrodymus, patvirtinančius faktiškai atliekamų darbų pobūdį, apeliacinės instancijos teismas padarė išvadą, kad jau vien tik kambario sujungimas su balkonu, pakeičius patalpos dydį, sudaro pagrindą vertinti, jog šildymo prietaisų vietos keitimas vykdomas ne toje pačioje patalpoje. Byloje teisnų taip pat nustatyta, jog ieškovas, atlikdamas statybos darbus sau priklausančiame bute, išplėtė šildomą buto plotą, sumontavo naują šildymo sistemos vamzdį, suplanavo įrengti radiatorius balkone, pakeitė dalies vamzdynų diametrą. Kasacinio teismo vertinimu, šios byloje nustatytos faktinės aplinkybės buvo pakankamos pripažinti, kad ieškovui priklausančiame bute buvo atlikti darbai, kuriems būtinas statybą leidžiantis dokumentas (Statybos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 5 punktas, 22 dalis). Tokie ieškovo atlikti darbai negali būti vertinami kaip nedarantys įtakos bendrųjų inžinerinių sistemų veikimui, o įstatyme įtvirtintas reikalavimas dėl tokių darbų atlikimo gauti statybą leidžiantį dokumentą yra pateisinamas viešuoju interesu. Valstybės institucijoms, kurioms suteikta kompetencija spręsti dėl statybą leidžiančio dokumento išdavimo, tenka pareiga užtikrinti, kad būsimi statybos darbai nelems pavojingų padarinių ar kitų asmenų teisių pažeidimo. Kaip minėta, statybos teisinių santykių srityje reikalavimas nepažeisti kitų asmenų teisių ir interesų reikia, kad statinys turi būti statomas taip, jog statybos metu ir naudojant statinį kitų asmenų gyvenimo ir veiklos sąlygos būtų išsaugotos, o jeigu pakeistos – tai laikantis statybos techninių ir specialiųjų reikalavimų, normatyvinių dokumentų nuostatų. Kasacinis teismas pritaria apeliacinės instancijos teismui, kad ieškovas, atlikdamas šildymo ir karšto vandens sistemos paprastojo remonto darbus, šias sistemas pertvarkė, o tam pagal nurodytus teisės aktus yra būtinas statybą leidžiantis dokumentas.

Dėl proceso teisės pažeidimų

34. Ieškovas kasacinių skundų kelia klausimą ir dėl nepakankamo teismo sprendimo motyvavimo vertinant šalių pateiktus rašytinius įrodymus. Šie kasacinio skundo argumentai atmetami kaip teisiskai nepagrįsti. Kasacinio teismo praktikoje pažymėta, kad teismo sprendimas turi būti pagrįstas ir teisėtas ([CPK 263 straipsnis](#)). Šie reikalavimai yra susiję su įstatymu pavesta teismo pareiga tinkamai motyvuoti priimamą sprendimą, t. y. jį pagrįsti faktiniais ir teisiniais argumentais ([CPK 270, 331 straipsniai](#)). [CPK 331](#) straipsnio 4 dalyje įtvirtinta, kad apeliacinės instancijos teismo sprendimo (nutarties) motyvuojamojoje dalyje glausta forma turi būti išdėstyta teismo nustatytos bylos aplinkybės, įrodymai, kuriais grindžiamos teismo išvados, argumentai, dėl kurių teismas atmetė kuos nors įrodymus, taip pat įstatymai ir kiti teisės aktai bei teisiniai argumentai, kuriais teismas vadovavosi darydamas išvadas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. gegužės 12 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-215-915/2017](#), 22 punktas; 2019 m. lapkričio 21 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-354-701/2019](#), 35 punktas). Dėl apeliacinės instancijos teismo sprendimo pagrįstumo sprendžiama, be kita ko, ir pagal tai, ar teismas tinkamai išnagrinėjo apeliacinio skundo argumentus ir į juos pakankamai atsakė (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. spalio 4 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-339-469/2018](#), 31 punktas).
35. Nagrinėjamoje byloje teismo sprendimo motyvų nebuvimą, jų nepakankamumą ieškovas sieja su, jo nuomone, apeliacinės instancijos teismo neįvykdyta pareiga aptarti byloje esančius įrodymus (ar jų nebuvimą), paneigti byloje esančius įrodymus bei argumentuoti paneigti pirmosios instancijos teismo sprendimo motyvus. Pažymėtina, kad proceso teisės normos nereikalauja sprendime perteikti įrodymų turinio, o tik juos įvertinti, jų pagrindu nustatant tam tikras aplinkybes, t. y. teismas glausta forma motyvuojamojoje sprendimo dalyje turi nurodyti nustatytas aplinkybes, pateikti įrodymų vertinimą, argumentus, dėl kurių atmeta kai kuriuos įrodymus ([CPK 270 straipsnio](#) 3 dalies 1–3 punktai). Ieškovas taip pat deklaratyviai teigia, kad apeliacinės instancijos teismas pažeidė [CPK](#) normas, reglamentuojančias įrodinėjimą ir įrodymų vertinimą. Civiliniame procese vyraujantis rungimosi principas ([CPK 12 straipsnis](#)), be kita ko, suteikia teisę (kartu – procesinę pareigą) šalims ne tik įrodinėti aplinkybes, kurioms buvo remiasi kaip savo reikalavimų ar atskirtinų pagrindu, bet ir teikti įrodymus, paneigiančius kitos šalies įrodinėjamas aplinkybes (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. vasario 20 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-28-701/2020](#), 59 punktas). [CPK 185 straipsnio](#) 1 dalyje nustatyta, kad teismas įvertina byloje esančius įrodymus pagal vidinį savo įsitikinimą, pagrįstą visapusišku ir objektyviu aplinkybių, kurios buvo įrodinėjamos proceso metu, išnagrinėjimu, vadovaudamasis įstatymais. Teisėjų kolegija, įvertinusi skundžiamo apeliacinės instancijos teismo sprendimo turinį, konstatuoja, kad teismas vertino byloje esančių duomenų visetą ir, atsižvelgdamas į šalių nurodytus argumentus keliamų klausimų pobūdį, pakankamai, pagrįsdamas teisės normomis ir nustatytomis faktinėmis aplinkybėmis, motyvavo padarytą išvadą dėl statybą leidžiančio dokumento būtinumo ginčo atveju, dėl to nėra pagrindo konstatuoti, kad byloje buvo pažeistos proceso teisės normos, nustatančios reikalavimus teismo sprendimo turiniui – teismo sprendime nurodyti argumentus, dėl kurių teismas atmetė kuriuos nors įrodymus, ir įstatymus ir kiti teisės aktai, kuriais teismas vadovavosi, bei kitus teisinius argumentus ([CPK 270 straipsnio](#) 4 dalies 3–4 punktai).
36. Papildomai pažymėtina, kad ieškovui nei pirmosios, nei apeliacinės instancijos teisme nesirėmus argumentais dėl ginčo remonto darbų priskirtinumo ne daugiabučio bendrosios sistemos daliai, o vartotojo inžinerinei sistemai, neįrodinėjant tokio pobūdžio faktinių aplinkybių, teismai neturėjo pagrindo šiuo klausimu išsamiau pasisakyti, o kasaciniame skunde neleidžiama rentis naujais įrodymais bei aplinkybėmis, kurie nebuvo nagrinėti pirmosios ar apeliacinės instancijos teisme ([CPK 347 straipsnio](#) 2 dalis).

Dėl procesinės bylos baigties

37. Remdamasi tuo, kas išdėstyta, teisėjų kolegija konstatuoja, kad ieškovo kasacinio skundo argumentai nesudaro teisinio pagrindo keisti ar naikinti apeliacinės instancijos teismo sprendimą. Dėl to kasacinis skundas atmetinas, o apeliacinės instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas ([CPK 346 straipsnis](#), 359 straipsnio 1 dalies 1 punktas ir 3 dalis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

nutaria:

Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2020 m. spalio 8 d. sprendimą palikti nepakeistą.
Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjos
Bublienė

Bukaviniene

Tamošiūnienė